

रूपेण निराचष्टे । “कृतयजुःसम्भृतसम्भार इत्याहुः [४] । न सम्भृत्याः सम्भाराः । न जयुः कार्यम्” इति । यजुःशब्देन घर्म्मः शिर इत्याद्या आधानमन्त्रा विवक्षिताः । सम्भारशब्देन सिकतादिसप्तमृद्विशेषाः अश्वत्थोदुम्बरादिसप्तवानस्पत्यविशेषाश्च विवक्षिताः । प्रथमाधाने यजुषामुच्चरितत्वात् सम्भाराणाञ्च सम्पादितत्वात् ॥

अस्यापि पुनराधेयस्याधानादत्यन्तभेदाभावेन यजुः सम्भारयोः सिद्धत्वात्तदुभयं पुनर्न कर्त्तव्यमिति पूर्वपक्षः । सिद्धान्तमाह । “अथो खलु । सम्भृत्या एव सम्भाराः । कार्यं यजुः । पुनराधेयस्य समृद्धौ” इति । अथोशब्देन पूर्वपक्षो निवर्त्तते । यद्यप्ययमर्थः संहितायामुक्तः तथाप्यस्यानुवाकस्यातच्छेषत्वद्योतनाय पुनरनुवादः ॥

अन्यं विशेषं विधत्ते । “तेनोपांशु प्रचरति । एष इव वा एषः । यत्पुनराधेयः । यथोपांशु नष्टमिच्छति [५] । तादृगेव तत्” इति । तेन पुनराधेयेनाव्यक्तशब्दं यथा भवति तथाऽनुतिष्ठेत् । तत्रायं हेतुः । योऽयं पुनराधेयः स एव पुनरन्वेषणीय इव भवति । आधानेन सम्पादितस्याग्नेरुदासनेन विनाशे सति पुनः सम्पादनाय प्रवृत्तत्वात् । अत एव पुनरन्वाधेयविधिरेवं आत्मनः उदास्य पुनरादधीतेति अत्रान्वेषणे दृष्टान्तः । यथा लोके खगृहे चौरैरपहृतं नष्टं वस्तु चौरगृहेऽन्विच्छन् पुरुषो हस्तपादादिशब्दो यथा नोत्तिष्ठति तथैवान्विच्छति । तादृगेव तद्द्रष्टव्यम् ॥